

A nemzet színháza

Theatre of the Nation

PORTRÉ: RÓZSA ERIKA

Vidnyánszky Attila 1992-ben a Kijevi Karpenko-Karij Színház- és Filmművészeti Főiskolán szerezte meg rendezői diplomáját. Még abban az évben megalapította a Beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színházat, melynek a mai napig művészeti tanácsadója. 1999 óta Magyarországon is kapott rendezői, igazgatói feladatokat, 2013-tól pedig a budapesti Nemzeti Színház vezérigazgatója. Vidnyánszky Attila fantasztikus munkabírási ember. A magyar nyelvterület tizenöt városában neve mintegy kilencven előadás létrejöttét fémjelzi. A Jászai- és Kossuth-díjas művész munkásságával az elmúlt évtizedekben közel kéttucatnyi hazai és rangos nemzetközi kitüntetéssel büszkélkedhet.

■ Az idén tavasszal a koronavírus a színházi emberek elől is „elvitte a show-t”. Mihez kezdtek a kényszerpihenő alatt?

– A kialakult helyzet számunkra egyszerre volt szerencsétlen és szerencsés. Nem hagytuk cserben a közönségünket, hisz’ online mi is játszottunk. A bajban ők szintén kitartottak mellettünk: elhanyagolható azoknak a száma,

akik visszakérték a jegyeik árát. Ám a színészeink úgy érezték, hogy „beleszorultak” a képernyő négyzetébe. Nem tudták megtapasztalni a szót, a jelenlét erejét, hiszen nekik szinte a bőrükön kell érezni a közönség reakcióját. Ráadásul online a néző sem élheti meg az itt és most páratlan élményét. A szerencsénk viszont az, hogy a rendkívüli helyzet miatt hamarabb elkezdhattük az idei évre betervezett nagyszabású felújítási munkálatokat. Így a járvány idején az adminisztrációnak és műszaknak bőven volt elfoglaltsága. Terveink szerint az épületet kívül-belül akadálymentesítjük, felújítjuk a színpadgépészetet és a színház előtti medencéinket is rendbe hozzuk. Kibővítjük a festőműhelyt, ahol a kaposvári egyetem színinövendékei próbálhatnak, amikor éppen Budapesten tanulnak.

■ Évekkel ezelőtt az igazgató úr kezdeményezésére jött létre a Madách Nemzetközi Színházi Találkozó.

– A MITEM megrendezését hat éven át minden tavasszal nagy nemzetközi szakmai és közönségérdeklődés övezte. Fájó érzés volt, hogy az idén le kellett mondanunk erről a közös színházi ünnepről. Előbb úgy gondoltuk, hogy talán szeptemberben sort kerítünk a nemzetközi seregszemlére, de az idén még mindig túl sok a bizonytalansági tényező. Ám reméljük, hogy a jövő tavaszi, hetedik MITEM még nagyobb szabású lesz, mint az eddigiek!

■ A 2020–21-es évad tájékoztatóját egy első világháborús katonanóta elhangzásával vezették be...

– Nem véletlenül, hiszen a dal első sora így hangzik: „Ha majd egyszer mindenki visszajön...” A közönségünkkel együtt már mi is nagyon várjuk, hogy visszaálljon a régi rend és a színházunk megteljen élettel. Az utolsó bemutatóinkat el kellett csúsztatni a következő szezonra és a Tizenhárom almafa című előadást is csak kétszer tudtuk játszani. Végre elkezdhattük a próbákat és a jegyértékesítést! Hála Istennek színházunkban folyamatosan növekszik a nézőszám. Az Egri csillagok című előadásunkra többéves várólista van és a Tizenhárom almafa iránt is nagy az érdeklődés.

Attila Vidnyánszky graduated in 1992 from the Karpenko-Kari College of Theatre and Film Arts in Kiev. In the same year, he founded the Illyés Gyula Hungarian National Theatre in Beregszász, of which he is still an art consultant. Since 1999, he has received tasks as a director and manager in Hungary, and since 2013 he has been the Director of the National Theatre in Budapest. Attila Vidnyánszky is a man of fantastic work ethic. His name is a hallmark connected to about 90 shows in 15 cities of the Hungarian-speaking area. The Jászai and Kossuth Prize-winning artists has received nearly two dozen domestic and prestigious international awards in recent decades.

■ This spring, the coronavirus “stole the show away” from theatrical people too. What did they do during the forced rest?

– The situation was both unlucky and lucky for us. We did not let our audience down, as we played online as well. They also supported us: hardly anyone reclaimed the price of their tickets. But our actors felt they were “stuck” within the screen. They could not experience the power of the word and presence, they could not feel the audience’s reaction on their skin. In addition, viewers could not have the unparalleled experience of here and now either. Fortunately, however, due to the emergency we were able to start the large-scale renovation planned for this year. Thus, during the pandemic, the administrative staff and the shifts were very busy. We would like to follow our plans: make the building accessible inside and out, have the stage equipment renovated, and tidy up the pools in front of the theatre. We are also expanding the painting workshop, where the actor students of the University of Kaposvár can have rehearsals while in Budapest.

■ A few years ago You initiated the establishment of the Madách International Theatre Meeting.

– Great international professional and public interest surrounded Mitem every spring for six years. It was painful to have to

■ Mely darabok próbáit kezdték el?

– A Nemzeti Színház hatéves kortól kínál színházi élményt a gyerekközönségnek. Most elkezdődtek a tavaszról szeptemberre átcúszott, Szilágyi Andor Leánder és Lenszirom című mesejátékának a próbái, melyet Márkó Eszter állít színpadra. A tüneményes történet a legfiatalabb korosztály számára is élvezhető. Márai Sándor Kassai polgárok című darabját Szabó K. István rendezte. A főszerepeket Rátóti Zoltán, Tóth Augusztina, Schnell Ádám és Blaskó Péter játssza. A szeptemberi kőszínházi bemutató előtt augusztus 15-én a Gyulai Várszínház közönsége már megnézheti az előadást. Jőmagam a Déryné Színház programjaként Herczeg Ferenc Déryné ifjasszony című darabjának próbáit kezdtem el. A premierre szeptemberben Hajdúböszörményben kerül sor. A program célja az egykori sikeres vándortársulat újjáélesztése. Manapság milliányi ember még időnként sem tud színházi élményben részesülni és ezen a negatív tendencián pedig mindenképpen változtatni szeretnénk.

■ Hol lesznek még előadásaik a nyár folyamán?

– Az augusztusi nemzeti ünnepünk, Szent István napja alkalmából a Csíksomlyói passió című előadásunkkal az idén már harmadik éve, hogy szakrális helyeken lépünk fel. Első alkalommal Csíksomlyón, a Nyeregben több ezer emberrel együtt ünnepeltünk, tavaly pedig a közönség az esztergomi bazilika előtt láthatta a darabot. A Csíksomlyói passiót ebben az esztendőben, augusztus 23-án Debrecenben, a Nagytemplom előtti térre visszük el.

■ Az idei évad A nemzet színháza szlogenel indul.

– Meg kellett érni arra, hogy ezt megtehessek. Amikor átvettem a teátrum vezetését, az épületre még a színház neve sem volt felírva. Azóta természetesen ezt pótoltuk és felépítettünk egy komoly, közel ötven előadásból álló repertoárt. Úgy gondolom, hogy az elmúlt évek eredményeire méltán lehetünk büszkéek. A közönség Az ember tragédiájától, a Bánk bánon, az Isten ostorán, a János vitézen és a Macskajátékon át egész a Woyzeckig sokféle darab közül választhat. A széles és minőségi választékból mindenki megtalálhatja a neki legjobban tetsző előadásokat, így A nemzet színháza szlogen igazán nem tűnhet túlzásnak.

■ Milyen bemutatókkal készülnek az új színházi szezonra a fent említettek kivételével?

give up on this joint theatrical holiday this year. At first, September seemed plausible, but there are still many uncertainties this year. We hope, though, that the seventh Mitem due next spring will be even bigger than the previous ones!

■ The briefing for the 2020–21 season was introduced with a World War I military song...

– It is no coincidence, because the first line of the song reads: “Once when everyone comes back...” We are already looking forward to getting back on track and have a packed theatre. We postponed our last shows to the next season, and we could only play Thirteen Apple Trees twice. We were finally able to start rehearsals and sell tickets! Thankfully, the audience is constantly growing in our theatre. There is a multi-year waiting list for our performance The Stars of Eger, and many wish to see Thirteen apple trees as well.

■ Which plays did You start rehearsing?

– The National Theatre offers a theatrical experience for children from the age of six. The rehearsals of Andor Szilágyi’s fairy tale Leánder and Lenszirom (‘Leander and Flaxpetal’), postponed from spring to September, have recently begun, the director is Eszter Márkó. Even the youngest age group can enjoy the delightful story. István K. Szabó is directing Sándor Márai’s play entitled Citizens of Košice, with Zoltán Rátóti, Augusztina Tóth, Ádám Schnell and Péter Blaskó in the main roles. Before the premiere in September in the stone theatre, the audience of the Gyula Castle Theatre can already watch the performance on the 15th of August. I myself have started the rehearsals of Déryné ifjasszony (‘Miss Déryné’) by Ferenc Herczeg in the programme of the Déryné Theatre. The premiere will take place in September in Hajdúböszörmény. The show intends to revive the traditions of a formerly successful travelling actor company. Today, millions of people cannot afford to have even the rarest theatrical experience, and we definitely want to change this negative trend.

■ Where will You have shows during the summer?

– For the third year in a row we are staging The Passion of Csíksomlyó at sacred places on St Stephen’s Day, our national holiday in August. First we celebrated in Csíksomlyó, in the Nyereg, with thousands of people, and last year the audience could see the play in

Jelenetfotó Az ember tragédiája című előadásból

front of the Esztergom Basilica. This year we will take the show to Debrecen, on the 23rd of August, to the square in front of the Great Church.

■ This season starts with the slogan ‘Theatre of the Nation’.

– We had to grow mature enough to do this. When I took over the management of the theatre, there was no name on the building. Since then it appeared, and we assembled a serious repertoire of nearly 50 performances. I think our pride of the results of recent years is justifiable. The audience can choose from a wide variety of pieces, from the Tragedy of Man, The Viceroy, The Whip of God, and John the Valiant, through Cats’ Play to Woyzeck. Everyone can find their favourites in the wide and high-quality selection, so the ‘Theatre of the Nation’ is by far not exaggerated.

■ What performances are You preparing for the new theatre season in addition to the above mentioned ones?

– We have rescheduled the season four times in this extraordinary situation. This has never happened in my career. Now we seem to have reached a point of rest. This year, we will present a stage version of Zsigmond Móricz’s thriller film Forró mezők (‘Hot Fields’) on the Hilda Gobbi Stage. The author discusses the conflicts of the changing atmosphere between the two world wars. Nándor Brettyán directs the play, and Ádám Schnell, Kinga Katona, József Varga and Andrea Söptei play the leading roles. In November, Chekhov’s Ivanov will be shown on the home stage. After directing several plays by Chekhov, János Szász first touches on the topic of the

Jelenetfotó a Tizenhárom almafa című előadásból

– Az évadot ebben a rendkívüli helyzetben négyszer terveztük át. A pályafutásom alatt ilyenre még soha nem volt példa. Most úgy tűnik, hogy nyugvópontra értünk. Még az idén a Gobbi Hilda Színpadon mutatjuk be Móricz Zsigmond Forró mezők című krimijének színpadi változatát, melyben a szerző a két világháború közötti, változó világ konfliktusait fogalmazza meg. A darabot Brettyán Nándor állítja színpadra, a főszerepeket pedig Schnell Ádám, Katona Kinga, Varga József és Söptei Andrea játsszák. Novemberben szintén a háziszínpadon kerül sor Csehov Ivanov című művének bemutatására. Szász János több Csehov-színmű rendezése után először nyúl az orosz Hamlet témájához, és az ideális

címszereplőt Trill Zsoltban találta meg. Decemberben a nagyszínpadon kerül sor Shakespeare mindig nagyon várt Rómeó és Júliájának a premierjére. Az előadást én rendezem, Rómeót Herczegh Péter, Júliát pedig színházunk új társulati tagja, Szász Júlia játssza. A 2021-es esztendőt is nagy lendülettel kezdjük. Szabó Magda 1987-ben írt, negyvenhárom nyelvre lefordított, a francia Femina-díjjal is kitüntetett regényét napjaink egyik legjelentősebb skandináv rendezője, Eirik Stubo állítja színpadra. Az egyszerű, méltóságát élete minden borzalma ellenére megőrző Szeredás Emerenc alakját Udvaros Dorottya formálja meg. A nagy számvetések korát éljük. Emberi történetünk megért arra, hogy térben és

Russian Hamlet and found his ideal main character in Zsolt Trill.

In December, the premiere of Shakespeare's always long-awaited Romeo and Juliet will take place on the big stage. I am directing it, Péter Herczeg will be Romeo, and a new member of our theatre, Júlia Szász will play Juliet. We will start 2021 with great momentum. A novel from Magda Szabó, written in 1987, translated into 43 languages and awarded with the French Femina Prize, will be staged by one of today's most important Scandinavian directors, Eirik Stubo. Dorottya Udvaros will play the character of Emerenc Szeredás, who keeps her dignity in spite of all the horrors of her life. We live in an age of great reckoning. Our human story has again reached a point of evaluation in space and time. I used three major works from different eras as sources of morality, image, and content to write the play *A liberalizmus diszkrét bája* ("The Discrete Charm of Liberalism"): the first is Hell from Dante's Divine Comedy, the second is Satyricon by Petronius, and the third

is Luis Buñuel's film, *The Discreet Charm of the Bourgeoisie*. I hope that the performance I am directing will captivate viewers and make them reflect on where they stand in their lives in this craze of wanting to experience everything in the moment. Great actors help me in this: Dorottya Udvaros, Ottó Lajos Horváth, Roland Bordás and others. Bulgakov wrote his novel *The Master and Margarita* during Stalin's tyranny in the 1930s; the location is a mental hospital. It is no coincidence that the piece in its entirety was published only four decades later. Aleksandar Popovski is directing the dramatised version in our theatre now, with Attila Kristán, Zsolt Trill and Ádám Schnell in the main roles.

As the last premiere of the season,

időben újra megmérettessék. A liberalizmus diszkrét bája című darab megírásához erkölcsi, képi és tartalmi forrásként három különböző korszakban született nagy művet használtam. Az első Dante Isteni színjátékának pokla, a második Petronius Satyriconja a harmadik pedig Luis Buñuel filmje, *A burzsoázia diszkrét bája*. Remélem, hogy az általam rendezett előadás magával sodorja majd a nézőket és elgondolkodnak azon, hogy hol tart az életük napjaink mindent megélni akarásanak áradatában. Ebben segítenek a színészek: Udvaros Dorottya, Horváth Lajos Ottó, Bordás Roland és a többiek. Bulgakov még a sztálini rémuralom idején, a harmincas években írta meg az elmegyógyintézetben játszódó, *A Mester és Margarita* című regényét. Nem véletlen, hogy a mű teljes terjedelmében csak négy évtized múlva jelenhetett meg. A dramatisztált változatot nálunk most Aleksandar Popovski rendezzi, a főszerepeket pedig Kristán Attila, Trill Zsolt és Schnell Ádám játssza. Az évad utolsó bemutatójaként Hubay Miklós Ők tudják, mi a szerelem című bűbajos darabját tűzzük műsorra. A szerző a témát Berlioz Emlékirataiból merítette és az egyfelvonásos mű főszerepét kimondottan Tolnay Klárinak írta. A művésznőnek hajdan Sinkovits Imre lett a partnere és a darabot negyven éven át töretlen sikerrel játszották. A Kaszás Attila Teremben bemutatásra kerülő előadásban Bánsági Ildikó és Blaskó Péter játssza az egykori nagy elődök szerepeit.

Szendi Horváth Éva

Miklós Hubay's charming *Ők tudják, mi a szerelem* ("They know what love is") will appear on stage. The author took the subject from Berlioz's *Memoirs* and wrote the lead role of the single-act piece specifically for Klári Tolnay. Her partner was Imre Sinkovits, and the play was a huge hit for 40 years. In our show, presented in the Attila Kaszás Hall, Ildikó Bánsági and Péter Blaskó play the roles of the former great predecessors.

Jelenetfotó a Bánk bán című előadásból